

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt.Telefon szám 124.
Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.A kiadóhivatal vezetője:
Réthy László.

A láthatatlan gyám.

Makó, márc. 20.

A német császár bécsi látogatásának lemondása és a király gödöllői utazásának elhalasztása új helyzet elé állította a politika intézőit.

Ma már semmi sem áll útjában annak, hogy a magyar politikai válság megoldása sietősen napirendre kerüljön. A császár látogatására tervezett ünnepek elmaradnak s nem foglalják le azoknak a köröknek idejét, amelyek a császár látogatás előkészítését fontosabbnak tartották a magyar válság sürgős megoldásánál.

A kombinációk minden támasztéka ledől, csak egy maradt meg, az a nagy bizonytalanság, amely örökké sűrű, áthatatlan felhőként fekszik meg a magyar politikai életet.

És ez a bizonytalanság ma még nagyobb, mint volt azelőtt. Sőt növekedett egy másik érzéssel, állami függetlenségünk megengedésének érzetével. Valóban gondolkodóba ejti az embert az a körülmény, hogy az utóbbi időben, valahányszor a magyar politika egén vészes fellegek tornyosulnak, mindig megjelenik egy idegen hatalom uralkodója, a német császár s láthatatlan kezét ráteszi a kettős monarchia közéletére. Valóságos gyámkodással fejlődött már ki szövetséges társunknak ez az illetéktelen beavatkozása, amely már mintegy kötelességévé teszi a bécsi intézőknek, hogy közéletünk minden fázisáról jelentést tegyenek neki.

Mikor a magyar parlamentben lehetetlenül vált a véderéformának tárgyalása, *Schemua*, a vezérkar főnöke Berlinbe utazott, hogy a véderéform állásáról jelentést tegyen a császárnak. Most a válság megoldása függ a császár utazásának megtörténtéről vagy elhalasztásától. Ez a gyámkodás, bármily tisztelettel tekintünk is a velünk szövetséges állam kiváló uralkodójára, nagy mértékben megcségyenít a monarchiára, amely csak a gyámkodás nyugtát érzi, de nem a gyámoltatás előnyeit. Ha ez így tart, nem szövetségestársai leszünk a német birodalomnak, hanem protektorátusa alatt álló alantata, amelynek egyetlen kötelessége az, hogy erejének teljesítésével is olyan hadsereg szervezésére törekedjék, amely kellő pillanatban hasznos segítőtársa legyen a nagy német katonai államnak.

Tanácsülés. Makóváros tanácsa holnap, csütörtökön délelőtt tartja meg *Galambos Ignác* dr. polgármester elnöklésével rendes heti ülését.

Justh Gyula üdvözlése.

Az ország hangulata.

(Lapunk tudósítójától.)

Makó, márc. 20.

Szakadatlannal, napról-napra tömegesen érkezik *Justh Gyula*hoz, a népjogok igazlelkű harcosához az ország minden részéből a sok-sok üdvözlés, mely a nemzet lelkéből tör elő. Nincs itt parancs, nincs hatalmi szó- és óhaj, mely kikényszerítene a nemzet lelkéből ezeket a megnyilatkozásokat, hanem a nemzet érző szervezete és hálája önként fakad és száll a felé az igaz vezér felé, aki e szeretetet és hálát igazán érdemli.

Micsoda groteszk látvány e mellett az ország munkapárti szervezeteinek parancsa, hatalmi szempontokra való mostani az a megmozdulása, mely *Khuen-Héderváry*hoz szállítja üdvözlő irásait. A valódi nemzet lelkéből nincsen ez irásokban egyetlen betű se s csakis úgy tekinthetők, hogy ha holnap már más lép a *Khuen* helyére, a hatalom legelső fokára, tisztára csak e hatalmi szempontból, ha semmit se tesz ott, kijár neki a kormánypart sablonos üdvözlése.

*Justh*oz ma a következő üdvözlések érkeztek:

Pancsova. Örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy nagyméltóságodat és az országos pártot a véderőjavaslat ellen és az általános választói jog érdekében folytatott nemes, kitartó és sikeres küzdelméért üdvözlöljük. *Graber* László ügyvezető pártelnök, *Labancz* Béla dr. pártjegyző.

Földeák. Rendíthetetlen bizalmunk és ragaszkodásunkról úgy nagyméltóságodat, mint pártját biztosítjuk: kitartó küzdelmükre a magyarok Istene áldását kérjük. *Bozsi* István elnök, *Kovács* József jegyző.

Nagybánya. A nagybányai választókerület nagyméltóságodat lelkesedéssel üdvözlö s a választói jog nagy reformjárt vívott fáradhatatlan s történeti jelentőségű küzdelméhez mielőbb sikert kíván — a függetlenségi párt.

Arad. Arad város függetlenségi és 48-as polgárságának értekezlete lelkesedéssel üdvözlö nagyméltóságodat és arra kéri, hogy azt a lobogót, melyet az ország függetlenségéért és demokratizálásáért vívott harcban eddig is győzelemre vitt, hasonló lelkesedéssel és szilárdsággal tartsa továbbra is kezében. *Somló* Armin dr. az értekezlet elnöke.

Szeged. Nagyméltóságod vezérsége alatt nemzeti jogainkért elszántan tovább küzdő lelkes csapatot szívünk mélyéből üdvözlöljük, küzdelmükhöz sikert kívánunk. A március 15-ét ünneplő új szegedi népkör és polgárság nevében *Lantos* Béla elnök, *Lévay* Ferencz dr. ügyész.

Gyergyószentmiklós. A függetlenségi és 48-as párt szeretett képviselőnk, *Sümei* Vilmos, tiszteletére rendezett lakoma alkalmából a véd-

erőreform ellen és nemzeti jogok kivívásáért folytatott nemes küzdelméért nagyméltóságodat és pártját s annak vezetőit örömmel üdvözlö és az elért sikerek után a további küzdelmekhez erőt, kitartást és Isten áldását kéri: A pártvezetőség.

Gyergyószárhegy. Gyergyószárhegy szüntizta székely lakossága együtt ünneplve szeretett képviselőjével. *Sümei* Vilmossal, lelkesedéssel üdvözlö nagyméltóságodat igazi függetlenségi küzdő táborával. Nemes kitartó, harcukat mindenben helyeselve Istenünkől áldást, győzelmet kívánunk *Oláh* Alajos pártelnök, *Torda*. A tordai függetlenségi párt-

kör ma tartott közgyűlése lelkesedéssel üdvözlö nagyméltóságodat s a vezérlete alatt álló pártot, a további tántoríthatatlan küzdelemre bátorítva, a sikerhez a magyarok Istenének áldását kéri; *Egyházy* elnök, *Lugossi* jegyző.

Rákosszentmihály. A rákosszentmihályi függetlenségi és 48-as kör folyó hó 17-én tartott közgyűléséből nagyméltóságodat és bölcs vezetésé alatt pártját melegen üdvözlö tántoríthatatlan bizalmáról és támogatásáról biztosítja. *Keckeméthy* Vincze pártelnök, *Kiss* Ernő párttitkár.

Szamar és az orthodox pap. Botrányt okozó orthodox zsidók.

— Lapunk tudósítójától. —

Makó, március 20.

Mindenki tudja rólunk, hogy a „Makói Független Ujság“ a liberális elvek jegyében született meg és mint ilyen egy pillanatra sem tért el eddig sem s nem fog eltérni a jövőben sem kitűzött céljaitól. Mint liberális lap első kötelességének ismeri a vallásfelekezetek közötti békét apolni s töle telhetőleg azt fejleszteni.

Szükségesnek tartottuk ezen rövid előzménynek előre bocsátását, mert az alábbi közleményünk egyik felekezetnek oly botrányos viselkedéséről szól, hogy ezen kis bevezetés nélkül egyesek bizonyára az antiszemitizmus vádjával illelnének bennünket.

Ismeretes, hogy a nemrég autonóm jogot nyert makói orthodox izraelita hitközség beléletében évtizedeken át vizsalyok dultak és nem volt ritka az az eset sem, hogy az idegenből Makóra szakadt galíciai kaftános atyafiak a templom szentélyében rendeztek botrányos verekedést.

Egy idő óta, mintha valami szélcsend állott volna be a háboruszkodó hitközség kebelében, csak pár héttel ezelőtt korbácsolta fel a kulturátlan emberek szenvedélyét a rabbi választás. Megüresedett ugyanis a hitközségben a rabbi állás, melyet pártoskodás előzött meg. A választás még február hóban történt, amikor a hitközség vezetősége a választási szenvedélyek korlátozására, esetleg botrányok megakadályozására négy rendőrt és egy biztost kért a rendőrkapitánytól. Így sikerült megválasztani 32 szavazattal 3 szavazat ellenében *Vorhand* Mór nyitrai rabbit.

A kisebbség nem tudott belenyugodni a választásba és elhatározták, hogy bosszút állanak az új rabbin. A bosszu órája tegnap ütött, amikor *Paszkesz* Tóbiás leányát akarta megeskettetni az új rabbiival. Ekkor a kisebbség, hogy lelke durvaságának, kulturátlan mivoltának minél fényesebb tanujelét szolgáltatssa, kölcsön kérték *Uborka* késestől egy szamarat, azt beborították gázleplel, fejére rabbi főveget tettek és a rabbi illető gunyirásokkal, durva sértésekkel teleírott papirlapokat fuggesztettek a szamar hátára és oldalára és három mezeselővel fölfegyverezett piaci légygyel kísértették föl és alá a szamarat a zsinagóga és a *Paszkesz*-ház előtt.

Természetes, hogy az Eötvös-utca megtelt kíváncsi közönséggel és bizonyos, hogy ismét egy botrányos verekedés fejlődött volna ki, ha a rendőrség idejekorán közbe nem lép és be nem szünteti a rabbi ellenesek tüntető felvonulását. Így a nagynak ígérkező eset nem zsugorodott mássá össze, mint egy csomó becsúszásértés és rágalmazási perré, amelyek mind-egyike magánvádra üldözendő cselekmény. A rendőrség csak annyiban élhet megtorlási jogával, hogy a rakoncátlanok galíciai atyafiakat botrányos viselkedésükért megbünteti.

Nem szívesen írjuk meg ez alkalommal sem, a mi talajunkban soha gyökeret verni nem akaró, Galiciából ideszakadt orthodox zsidók botrányát, de kötelességünk volt azért, hogy mindenki meg tudja különböztetni, miszerint a haladó izraelita hitközség szoká-

2. III. évfolyam.

saiban, hazafiságában egy színvonalon áll velünk és annak pártatlan vezetésében soha semmi botrány nem volt. Ezek a haladó hitközség tagjai különben makói származásúak, míg amazok részint Galiciából, részint Lengyel országból évről-évre nagyobb és nagyobb rajokban vándorolnak be ide és különös viseletükkel, öltözködésükkel, jargon beszédükkel különböztethetők meg a haladó hitközség hazafias és igazán művelt tagjaitól.

A DMKE. működése.

Jelentés az 1911. évről.

II.

Makó, márc. 20.

A felügyeletet az igazgatón kívül 4 gyakorló tanár végezte. A rend, a fegyelem az intézetben, mint mindig, mintaszerű, a tanulókkal való bánásmód a szigorúság és a szeretet összhangzatos alkalmazása volt. De épen mivel a jelentkezőket a felvételnél kellőképpen megválogatni még nem lehetett, 6 tanulót rakoncátlanságáért el kellett távolítani az intézetből.

Az egészségügyi kívánásoknak a vezetőség minden tekintetben megfelelt. Apro-cseprő rosszulletek voltak, de súlyos megbetegedések kevés számmal fordultak elő. Egy tanuló azonban agyhártyagyulladásban meghalt. Ez már a második ilyen gyászesele intézetünknek.

A tanulási eredmény gyengébb a múlt évinél, habár még mindig jelentékenyen jobb a főgimnáziumi tanuló ifjúság átlagánál. — Diesréterre válik az intézetnek, hogy a főgimnázium legtöbb jeles tanulója az intézet nevelte.

Zenét 27 tanuló tanult rendszeresen s ambícióval. A testgyakorlásra az intézet vezetősége nagy gondot fordít s óhajtaná azt intenzívebbé is tenni, de anyagi viszonyai nem engedik, hogy az intézetet megfelelő tornaszerekkel lássa el.

A tanulókra vonatkozó statisztikai adatok röviden a következők. Elemi iskolás volt a III. o. 1, a IV. o. 4 a főgimnázium I. osztályába járt 37. II. 33, III 29, IV. 21, V. 11, VI. 7, VII. 4, VIII. 6. Anyanyelvére nézve volt 98 magyar, 18 német, 22 román, 7 tót, 5 szerb, 2 ruthén, 1 cseh. Illetőségre nézve torontalmegyei 21, eszénámégyei 20, pestmegyei 19, krassószörénymegyei 16, aradmegyei 15, nyitrai megyei 11, bácsbokodrog- és tolnamegyei 7—7, temesmegyei 6, a többi 31 tanuló hazánk más 16 megyéjéből való.

A munkásgimnázium.

Osztályunk második kulturális intézménye a felnőttek továbbképzésére szervezett munkásgimnázium. Az 1910-11. iskola évben a III. évfolyam nyílt meg s tartott 1910. nov. 7-ikétől a tiz napi karácsonyi szünetet leszámítva 1911. február 18-ig. Minden hétköznapon volt egy-egy előadás esténként 7 és 8 között. Az előadás helye a főgimnázium előadó terme volt. Beiratkozott 50 hallgató, 4-gyel több, mint az előtte való évben és pedig harmadik évfolyamra 14, a másodikra 10, az elsőre 26: foglalkozásra nézve 23 földműves, 11 iparos, 7 kereskedő, 4 fogyasztási adóhivatali alkalmazott, 2 hivataloszolga, 2 gyári munkás és 1 napszámos. Az előadásokat átlag 40 hallgató látogatta, akik valamennyien minősítéssel lecke-könyvet is kaptak.

Az előadások száma, az előadott tárgyak s előadók a következők voltak:

1. Magyar irodalomtörténet Kisfaludy Károly fellépésétől (szemlélvények, vetített képekkel), összesen 15 órában előadta Madzsar Gusztáv főgimnáziumi igazgató.

2. Világtörténet, összesen 13 órá-

ban előadta Dr. Gonda József főgimnáziumi tanár.

3. Alkotmánytan, 14 órában előadta Barczán Endre főgimnáziumi tanár.

4. Németgazdaságtan, 9 órában előadta Madzsar Gusztáv főgimnáziumi igazgató.

5. Gyakorlati számtan, 12 órában előadta Gebe Mihály főgimnáziumi tanár.

6. Természettudomány és vegytan (kisérletekkel és biológiai bemutatásokkal) összesen 14 órában előadta Dr. Koross Gusztáv főgimnáziumi tanár.

Az előadásokhoz szükséges képeket, eszközöket, természettudományi tárgyakat s vegytani anyagokat az előadók a főgimnázium igazgatójának szíves engedelmével díjtalanul használták. Az előadások nem az Uránia Tudományos Egyesület minta-füzetei nyomán haladók, hanem a hallgatók felfogásához mért szabad előadások voltak.

A hallgatók semmiféle címen díjat nem fizettek, ingyen kaptak irónt s számtani füzeteket, sőt a legszorgalmasabb 16 hallgatónak a tanárok ajándékából egy-egy értékes könyvjutalom is jutott. A fűtés, villanyvilágítás s a tanszerek költségeit osztályunk fedezte.

Osztályunk ügyvezető alelnökének február 18-án, az összes előadók jelenlétében a hallgatókhoz intézett buzdító, elismerő szavai fejezték be a munkásgimnázium III. évfolyamát.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Március 21. Csütörtök. Római kath. Joachim † Gör. kath. Március 7. Vazul és t. — Nap két 6 óra 7 perckor, nyugszik 6 óra 9 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Hőemelkedés és elvétel csapadék várható. — Szüregnyirognó: Enyhébb, elvétel csapadék. Déli hőmérséklet: 9-6 fok Celsius.

Szivák Imre öngyilkossága. Szivák Imre országgyűlési képviselő, aki tegnap este Bécsbe utazott, a vonat egyik elsőosztályú fülkéjében ma reggel revolverrel agyonlőtte magát. Holttestét a götzsendorf-i állomáson kiszállították. Szivák Imre két évvel ezelőtt súlyosan megbetegedett s akkor vesekő-operációt hajtottak rajta végre. Az utóbbi időben baja kiújult s minthogy nagy fájdalmak voltak, több orvossal, köztük Herczel tanárral megvizsgáltatta magát, akik kijelentették, hogy valószínűleg újabb műtétre lesz szükség. Szivák tegnap azzal a szándékkal indult el Bécsbe, hogy ott Zuokerkandel tanárral megvizsgáltassa magát. Ugy látszik tartott az operációtól s az ezzel járó izgalomtól s ehelyett a hatvankét éves öreg ur inkább a halált választotta.

A főtér befásítása. Rákossy Gyula rendőrkapitány ma előterjesztést tett a városi tanácshoz, melyvel azt célozza, hogy a főtér, de főleg a főtéri ártézi kut környékét platán fákkal ültessék körül. A rendőrkapitány előterjesztését holnapi ülésében tárgyalja a tanács.

Elhalasztott választmányi ülés. A „Csanádmegyei Tanítóegyesület”-nek a mai napra össze hívott választmányi gyűlésre nem volt megtartható, mivel a gyűlés megkezdése előtt az elnök előterjesztésből kitűnt, hogy a gyűlésre a vidéki választmányi tagok nem voltak meghíva s így a jelenlevők ragaszkodva az alapszabályhoz értekezletté alakulva tárgyalták le a szabályszerűen összehívandó választmány utólagos jóváhagyása

reményében a kitűzött tárgyakat.

Javasolt kérelem. Weisz Jenő az Otthon kávéház tulajdonosa ma azzal a kérelemmel fordult Makóváros tanácsához, hogy nyári időben a kávéház elé kihelyezett nagy dobogót platán fákkal ültethesse körül. A kérelmet Rákossy Gyula rendőrkapitány véleményezte.

A m. kir. állami magvizsgáló hivatalnokai, kik jelenleg szemlét tartanak a vidéken, hogy megtudják, kik árusítanak arankás heremagvakat, tegnap sürgős utasítást kaptak, hogy a legszigoribban ügyeljenek, miszerint az országba került silány, kevert csiraképtelen répamagot ne hozzanak a kereskedők esetleg forgalomba. A mi kereskedőink is saját és a köz érdekében cselekednének, ha csakis legelsőrangú cégnél szerzik be a répamagvakat, amennyiben nem az olesó ár nyújt biztosítékot a mag megbízhatóságára nézve, hanem annak fajazonossága és jó csiraképessége adja meg az igazi értékét. — Ezért a gazdaközönséget is figyelmeztetjük, hogy csakis ott fedezze répamag szükségletét, ahol teljesen megbízható magvakat árusítanak.

Mariska Vilmos dr. halála. A magyar tudományos világot súlyos csapás érte. Mariska Vilmos dr. budapesti egyetem nagyírú tudós tanára tegnap este 68 éves korában meghalt.

Rendkívüli közgyűlés a városnál. Galambos Ignác dr. polgármester e hó 23-án délelőtt 10 órára rendkívüli közgyűlésre hívta össze Makóváros képviselőtestületét. A rendkívüli közgyűlés tartására Papp József és 51 képviselőtársának indítványa adott okot, kik azt indítványozták, hogy a város adja el a polgári leányiskola, nemkülömben a községi elemi iskola épületét és telkét. Az indítványozó képviselők, tekintettel arra a körülményre, hogy a városnak a polgári iskola épületét ki kell bővíteni, terjesztették be indítványukat, mert azon nézetben vannak, hogy a vételárból más telken célszerűbb ezeket az iskolákat elhelyezni. Mi ugyan azt hisszük, hogy alig van Makóvárosában a két iskola elhelyezésére alkalmas telek és a mostani drága építkezési viszonyok mellett helyesebb a mostani polgári iskolát kibővíteni, már azért is, hogy a központon van, ami mindenkor előnyös az ilyen iskolára.

A gacsibaiak panasza. A Gacsibai birtokosok panaszos beadványt intéztek ma Makóváros tanácsához, melyben elmondják, hogy a gacsibai dülő járhatatlan és kéri annak mielőbbi feltöltését. Egyben felajánlják a kérelmezők, hogy a feltöltéshez szükséges földet saját szántóföldjeikből engedik át. A kérelmet holnapi ülésén tárgyalja Makóváros tanácsa.

Csak Mauthner-féle magvakat vásárolnak helyesen gondolkodó, számított gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

Birtokváltások a makói telekkönyvben. A „Makói Független Ujság” mindent elkövet arra, bármily áldozatokba is kerül, hogy olvasó közönsége igényeit minden tekintetben kielégítse s minél többet nyújtson ennek a közönségnek. Ezen törekvésünk folytán a mai naptól kezdve e hírünk elé irt cím alatt napról-napra közölni fogjuk a makói telekkönyvi hatóságánál keresztülvezetett birtokváltásokat. Tesszük ezt azért, mert

tapasztalataink vannak arról, hogy e változások különös képpen érdeklik a közönséget. De különben is ezek közlésének gazdasági jelentősége van az által, hogy így telekkönyvet hivatal nélkül is szinte telekkönyvet lát naponként a közönség maga előtt. — E birtokváltásokokat már most megkezdvén, a maiakat a következőkben közöljük:

Varga András és neje Argyelán Julianna veszi a Garai Julianna honvédi házát 1800 koronáért, Paku János és neje Koesis Erzsébet a Tokár Andrásné Poneyecz Józefa Dezsöffy-téri házát 34000 koronáért, Bója Antal és neje Király Etel a Mészáros József és neje Orbán Agnes Kelemenhídi házát 1390 koronáért, Tézsia Péter és neje Börcsök Viktor az Ilovszki Pál és neje Nagy Etel első járandóját 4000 koronáért, Fejes Pálné Major Julianna az ifj. Erdei István és neje Bakó Lidia házát 4000 koronáért, Baranyai János a Varga István és neje Hári Rozál ingói szőlőjét 2916 koronáért, Baróczy Lajos és neje Nagy Mária a Szabó Sándor és neje Martonoszi Etel 150 négyszögöl beltelkét 3200 koronáért, Károlyi Mihály a Molnár Ferenc házát 17000 koronáért, s Kusz Sámuel és neje Raffai Viktor a Debreceni János és neje Szabó Piros 752 számú házát 5400 koronáért.

Hirtelen halál. Acs István 71 éves napszámot ma reggel halva találták ágyában honvédi lakásán. A rendőrhatalóság a halál tulajdonképeni okának megállapítása végett elrendelte a hullának felboncolását.

A makói országos vásár. A makói ugynevezett Judicai vásárt e hó 23-án 24-én 25-én tartják meg és pedig az állatvásár 23-án, szombaton a kirasodó vásár pedig 24-én és 25-én lesz. Az állatvásárra szümmontes helyről szabályszerű marhalevellel mindenféle állat felhajtható. A m. kir. kereskedelmi miniszterium egyik számú rendelete értelmében a vásárt látogató iparosok, vándor iparosok, kereskedők és vándor kereskedők, kötelesek ipari igazolványukat az illetékes hatóságok felmutatni kötelesek, — ellenesetben az árusítástól eltilthatók. Akik a folyó évi március hó 23-án megtartandó országos állatvásáron jószágait eladás vagy bármely okból behajtják, a behajtott állatok marhaleveleit, ha egy évesnél nem régebb is, 10 napi egészségügyi záradékkal ellátni illetoleg a vásárra irányítani kötelesek.

Anyakönyvi hírek. Házasságok kötöttek. Jenei Sándor Apjok Lidiával, Kis Mihály Grézi Annával. Elhaltak. Szabó Antal 1 hónapos, Palagi Péter 69 éves korában.

Klein Mór Korona-áruháza nagy alkalmi vétel hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét!

Prima
here=széna
kisebb és nagyobb mennyiségben, valamint
tehénnek való széna
kapható
Iritz Sámuel özv. cégnél.

Valódi husvéti kék szilva pálinka, literje 2 korona, kapható Iritz Sámuel özv. cégnél.

KÖZGAZDASÁG.

A makói piacról.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, márc. 20.

A tavaszi időjárás lassankint annyira leköti az embereket mezei munkával, hogy hetipiacokra csak azok szállítják fel a még készletükben levő csekély árut, kiknek pénzre égető szükségük van.

A mai hetipiac is oly kevéssé volt látogatott, hogy más alkalommal még közönséges napokon is többen vannak a piacon és több áru is kerül oda.

Különben annak a körülménynek okául, hogy a mai makói hetipiacon ugyyszólván semmiféle áru sem volt képviselve, még két dolgot lehet felhozni. Egyik oka ennek az a körülmény, hogy az újabb eszések ismét alaposan megrontották az utakat, ugyannyira, hogy sokfelé teljesen járhatatlanok azok. A másik oka pedig ennek az, hogy a gabona nemek árai a budapesti piacon is nap-nap után ha nem is nagy arányokban, de folyton esnek. Ez a körülmény egyeseket abban a tudatban tart vissza árujának eladásától, hogy majd az árak ismét emelkedni fognak és akkor célszerűbb lesz az árunak a piacra bocsátása.

Nem a leghelyesebb ugyan ez a spekuláció, mert rohamosabb áresés van egyébként is kilátásban, mivel a budapesti központba nap-nap után legjobb értesítések érdeznék nemcsak a magyarországi, de külföldi terméskilátásokról is. Különben is ez képezi okát annak, hogy a gabona nemek ára a budapesti piacon nap-nap után esik.

A makói piacon ma alig volt 100 métermázsa buza, melyből a csekély kereslet mellett magánfogyasztók elégitették ki szükségleteiket, métermázsként 21 korona 20–21 korona 40 fillérért.

Kukoricában is igen kevés volt a hozatal, de különben az az áru, amely a piacra került, nem örvendett nagy keresletnek, métermázsjáért alig akartak fizetni 18 koronát.

A hagymák ma már sem a vörshagyma, sem a fokhagyma nem áruccik többé.

Csak a dughagyma az, amelyet még ilyen sokan keresnek és métermázsjáért ma is szívesen fizettek 60 koronát.

A falu rossz szelleme.

Visszaéléssel vádolt jegyző.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, márc. 20.

Róth Salamon mezőkovácsházai kereskedő a képviselőtestület 1911. május 4-iki ülésén azt állította Harsányi Gyula községi jegyzőről, hogy:

— Magának község területén létesítendő betonjárda ügyében a szerződés kötésével díjakat kíván biztosítani:

— nem a község, hanem a sajátzsebe javára dolgozik;

— a községnek nem vezetője, hanem rossz szelleme.

A jegyző, akivel nincs megelégedve a faluja s aki ellen az utóbbi időben kérelhetlen hajszá indult meg, a kereskedő ellen büntető füljelentést tett. Róth hivatalból üldözendő nyilvános rágalalmazás miatt került kedden a szegedi törvényszék elé. A tárgyalás iránt nagy volt az érdeklődés, mert arra Csanádmegye alispánját, Hervay Istvánt tanuként idézte be a bíróság. Mivel azonban Róth gyanúsításai alapján Harsányi jegyző ellen fegyelmi eljárás indult, ennek befejezéséig a bíróság a tárgyalást elnapolta.

1911. B. 831/2. sz.

Ő Felsége a király nevében!

A makói kir. járásbíró, mint büntető bíróság becsületsértés vétségével vádolt Ramotai Lajosné elleni bűnügyben Pallagi István főmagánvádoló által emelt vád felett Makón 1911. évi november hó 20-ik napján Szobonya Miklós kir. járásbíró Nagy Ferenc jegyzőkönyvvezető a felek és magánvádoló képviselője részvételével megtartott nyilvános tárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után következőleg

ítelt:

Ramotai Lajosné sz. Kaiser Rozália 42 éves róm. kath. vallású makói születésű és lakos, magyar honos, napszámos, férjzett, egy gyermek anyja, irni-olvasni nem tudó, vagyontalan vádlottat büntetésnek mondja ki a Btk. 261. §-ába ütköző becsületsértés vétségében, melyet az által követett el, hogy Makón, 1911. szeptember 30-án Pallagi Istvánt, huncut akasztófára valónak nevezte és ezért a Btkv. 261. §. alapján a jelen ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt a makói kir. járásbírósnál az 1878. évi XXVII. t. c. 3. §-ában meghatározott célokra fizetendő, behajthatatlanság esetén a Btkv. 53. §-a alapján négy (4) napi fegházra, átváltoztatandó negyven (40) korona pénzbüntetésre itéli, egyszersmind arra kötelezi, hogy a felmerülő büntető költséget a kir. kincstár részére az 1890. évi XLIII. t. c. 9. §-ában meghatározott végrehajtás terhe alatt megtérítse, ezeket azonban ugyanezen t. c. 4. §-a alapján egyelőre behajthatatlanoknak mondja ki.

Arra kötelezi továbbá, hogy Pallagi István makói lakos főmagánvádolónak a jelen ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt 30 korona eljárási költséget végrehajtás terhe mellett megfizessen. Dr. Kozma János ügyvéd díját 30 koronában állapítja meg saját félle szemben.

Feljogosítja Pallagi Istvánt, hogy az ítéletet a „Makói Független Ujságban“ a vádlott költségén egész terjedelmében közzétettesse.

Ellenben

Pallagi István 53 éves gör. kath. szegedi szül. makói lakos kőműves mester, nős, 1 gyermek apja, kevéssé vagyonnal bíró viszonyváltottat az ellene emelt s a Btkv. 261. §-ában meghatározott becsületsértés vétségének vádjá alól a Bp. 326. §. 2. p. alapján felmenti.

Indokolás:

Ramotai Lajosné Kaiser Rozália vádlott beismerte a tárgyaláson, de a kihallgatott Schmidt Antal és Török József érdektelen tanuk eskü alatt bizonyították is, hogy Pallagi István 1911. évi szeptember 30-án Ramotai Lajosné házában megjelent, ahol is valami irást olvasott fel s az abban felsorolt ingóságok kiadását kérte, mire Ramotai Lajosné így felelt: „huncut, akasztófára való az, aki a levelet olvassa“.

Mint hogy vádlottnak e cselekménye a becsületsértés vétségét megállapítja, őt abban büntetésnek kimondani s tekintettel büntetlen előéletére, mint enyhítő körülményre, a meghatározott büntetéssel sújtani, s a Bp. 479. és 480. §. alapján a bűnügyi és a magánvádolónak okozott költségben marasztalni kellett.

Az ítélet közzététele a Bp. 277. §-ának rendelkezésében találja indokait.

Ellenben Pallagi István az ellene emelt viszonyvád alól felmentendő volt, mert tagadásával szemben semmi bizonyíték nem merült fel arra, nézve, hogy ő ezen alkalommal Ramotai Lajosné huncut betyárnak nevezte volna.

Makó, 1911. november 20-án.

Szobonya s. k. kir. aljárásbíró.

Makó, 1912. március 5-én.

A kiadmány hitelű:

Nagy Ferenc

kir. jbir. kezelő.

1013 B. 1912.

Ő Felsége a király nevében!

A szegedi kir. törvényszék mint büntető felebbviteli bíróság Ramotai Lajosné és társa ellen becsületsértés vétsége miatt a kir. járásbírósnál folyamatba tett és az 1911. évi november 20 napján 1911. B. 831/2. sz. a kelt ítélettel befejezett bűnügyet Ramotai Lajosné vádlott részéről elítéltetése miatt használt rebebezés folytán Szegeden, 1912. évi január hó 22 napján Magay Lajos kir. törvényszéki bíró elnökléte alatt dr. Márton József és dr. Juhász István kir. törvényszéki mint ítéelő bírák, valamint dr. Lugosy Ferenc kir. törvényszéki joggyakornok mint a felebbviteli tanács jegyzője részvétele mellett a bizonyítási eljárás ismétlése nélkül elrendelt nyilvános felebbviteli tárgyalásnak a vádlott jelenlétében történt megtartása s most nevezettnek meghallgatása után vizsgálat alá vevén következően

ítelt:

A kir. járásbírósnak ítéletének a Ramotai Lajosné vádlott elítéltetésére vonatkozó felebbezett részét helybenhagyja.

A kiszabott büntetés végrehajtását azonban a Bn. 1. §-a alapján felfüggeszti.

Az ítéletnek Pallagi István vádlott felmentésére vonatkozó részét felebbezés hiányában nem érinti.

Indokolás:

A kir. törvényszék a kir. járásbírósnak ítéletének felebbezett ré-

szét vonatkozó helyes indokolása alapján hagyta helyben.

Mindazon által, a kiszabott büntetés végrehajtását a Bn. 1. §-a alapján azon különös méltányolást érdemlő okból függesztette fel, mert vádlottat a cselekmény elkövetésére pillanatnyi felháborodása ragadta s mert alapon e remény, hogy az egyébként büntetlen előéletű vádlott a jövőben családjára is tekintettel büncselekmény elkövetésétől tartózkodni fog.

Szegeden, 1912. január hó 22 napján.

Dr. Nagy Aladár s. k. elnök.
Dr. Juhász István s. k. előadó.

Ezen ítélet jogerősségét és végrehajthatóságát igazolom.

Makó, 1912. március 5.

Nagy Ferenc.

kir. jbir. kezelő.

Meghívó.

Tisztelettel ezuton értesítjük a n. é. tánc kedvelő közönséget, hogy a „Honvédi Társaskör“ saját helyiségében és könyvtára javára folyó hó 24-én (vásár vasárnapján)

táncmulatságot

rendez. — Belépődíj: személyenként 60 fillér. — Kezdeté este 7 órakor. — Kötőborral a kör vezetősége szolgálja ki a nagyérdemű közönséget. — Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

Vigh Pál elnök.

Gyomorbaj nincs többé!

A szabadalmazott

Kakukfű keserű háziszser

(elix. fum off.) néhány napi használat után teljesen megszünteti az étvágytalanságot, a hányingert, gyomoridegességet az oly gyakori gyomorrágást, hasmenést és egyéb gyomorbetegségeket. Hirtelen rosszul és utazásoknál nélkülözhetetlen háziszser. Makón kapható:

SÁNDOR ZSIGMOND gyógyszer-tárában.

Egy kis üveg ára 80 fillér, nagy üveg 2 korona. — Vidékre 6 kis és 3 nagy üvegnél kevesebb nem küldetik.

Óvakodjunk az utánzatoktól! Csak akkor valódi, ha a dugón és kupakon elí x.fumar ffo védjegy rajta van.

Nagy alkalmi vétel.

Porcellánárakban, itt még soha nem létezett

olcsó árak

Weisz Mózes pince helyiségében, a volt Vendel-féle házban. Vásár alkalmával a színház előtti téren.

Klein Mór

Korona áruháza.

418

Egy irnok

azonnal alkalmazást nyerhet nálam.

Dr. Kozma János,

421

ügyvéd.

Biztosítom

hogy nem bánja meg

ha finom 14 karátos arany ékszer, zseb-és modern hárfa ütő ingaórákat akar venni, vagy javíttatni ha bizalommal felkeresi

Vidor Manó

műorás és ékszerész üzletét
MAKÓN, Főtér. Az Otthon-kávéház mellett.

Regény.

Szerelem a sirig

vagy (18)

Két fiatal szív szomorú végzete.
ELSŐ RÉSZ.

I.

A szerelem úgy hatolt szívébe, mint a mosolygó győztes fellobogózt városba, diadalív alatt s trombitaharsogás között.

A napok, melyek egymásra következtek, csak toroni látogatásainak apró eseményei szerint számítottak és különböztetődtek meg emlékezetében.

Egy szerdai napon Simonne a Romanescát énekelte neki az árnyékos és nárciszillatos szalonban; egy pénteken a reggeli eső után, a fásor almái alatt találta Simonnet.

Esőcseppek reszkettek a falevelek szélein s a galyak legceskélyebb rezgésére a lányka hajára, szemöldökeire és orcáira peregtek alá; és ezek a könyvek a legszeledebb fényt kölcsönözték szeméinek, a legcsábosabb kifejezést ajkainak.

A Jean emlékeinek naptárában megjelölve és mintegy a nedves levelek és nedves ajkak eme benyomása által kiszinezve maradt ez a péntek.

Még abban a boldog állapotban volt, midőn a szerelem még a saját anyagából táplálkozik, midőn bensőleg érezzük az örömet, hogy szeretünk a nélkül, hogy szükségét érezzük beszélni is róla.

Ellenkezőleg, tetszik nekünk ez a titokzatos homály, büszkék vagyunk rá, hogy ez a vallásos imádság profán szemek előtt ismeretlen.

Jean készörömet hízeltet magának, hogy senki sejtje az ő titkát; pedig hát csalódoit.

Az első hét vége előtt valaki már megérezte e szűlető szerelem rejtett illatát és alattomba leste annak haladását.

Balmette Filoméla, a varrónő, kit Jean megérkezése reggelén az anyjánál talált, felváltva Toronban és Charvinesben dolgozott.

Ezek a napos munkásnők, kik a családok közepette élnek s gazdáik asztalánál esznek, természetesen bele vannak avatva a házi élet minden részletébe.

A házban, melyeket látogatnak a pókhoz hasonlóan, a legsötétebb zugokat foglalják el, s értesülve vannak a legceskélyebb dolgokról.

És Balmette Filoméla éles megfigyelő tehetség volt.

Az emberek tettei, a káknél dolgozott, épen nem kerül ki fürkésző szeméit és fúrangos esztét.

Ama reggeltől kezdve, hogy Simonne és Serravalné Jean is magukkal vitték Perroirba és Grangesba tett kirándulásukra, Filoméla észrevette az izgatottságot, mely Jeant elfogta, ha Simonnera várt.

(Folyt. köv).

Kiváló minőségű

5 éves rizling, kövidinka és Bakator
literenkénti ára 1 korona.

Muskotály

ára 1 korona 20 fillér

Iritz Sámuel özv. cégnél.

Tisztelettel tudatom

Makóváros és vidéke mélyen tisztelt gyászoló közönségével, hogy a Borsy-féle

temetkezési vállalatot

Borsy Imre utóda feloszlatta és én e teljesen új felszerelést, valamint az

árúkeszletet megvettem.

A többek közt rendkívül szép és száraz tölgy- és akácia palincsokat, kereszt és fejének való anyagot nagy mennyiségben s ezáltal eddig is a legjobban berendezett „Orangyal” disztemetkezési vállalatot tetemesen megnagyobbítottam. Hét díszes és többrendbeli gyász-kocsijaim és megfelelő behuzatok s mindennemű ravatalozások

díjtalanul

áll a gyászoló közönség rendelkezésére. — Pontos és szolid kiszolgálás jutányos áron. Kérve a tisztelt gyászoló feleknek nagyra-becsült pártfogását.

Kiváló tisztelettel

özv. Gyurik Lajosné

az „Orangyal” disztemetkezési vállalat tulajdonosa, Kenyérpiac. (Tókey-ház). — Az üzlet átvételéből kikerülő használt boltberendezés jutányos áron eladó.

65 hold here

prima föld
haszonbérbe kiadó. Értekezhetni lehet

Iritz Miksa tulajdonossal.

Névjegyeket,
báli meghívókat

a legmodernebb kivitelben és a legolcsóbb áron készíti a Makói Független Ujság nyomdája.

NŐI FELÖLTÖK ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Legujabb őszi- és téli ujdonságokban;

színes angol áruból, posztóból, bársonyból és selyem-plüssből

o o Bébé- és leányköpenyek, felöltő különlegességek. o o

Mértékszerű rendelések elsőrangú munkásokkal saját

műhelyünkben a leggondosabb kivitelben készülnek.

Menyasszonyi kelengyék! Fehérneműek!

Ágynemű, francia és angol párna, ing, hálókabát, nadrág- és fűzővédő, paplan lepedő!

Csecsemő kelengyék

Keresztelő párnák

fejkötők és himzet,

pique paplanok.

Női bluzok a legizlésebb kivitelben.

(171) Szőrmeárúk,

boák, muffok a leggyorsabbított a legfinomabb kivitelig.

Legujabb divatu

női- és leánykalapok!

Posztó, biber, selyem, bársony- és gyászkalapok állandóan raktáron.

Diszítések és alakítások Pártos E. és Tsa Makó. Főter. (az Otthon kávéház mellett)

Biztos sikert érhet el,

aki venni, bérelni, eladni, bérbeadni, bármit ismertté

tenni vagy értékesíteni akar a Makói Független Ujság

hirdetési útján.

Rikkancsok felvételnek a kiadóhivatalban.

Miért vagy másé?

Fecském hova szállsz?

Aki nekem a szívük fáj?

Hogy van a Pali bácsi?

stb. népdalokat, kuplékat, katona és cigányzenét élethűen játsza az óriási „Adria” beszélőgép, mely 5 legujabb hanglemezzel, nagy felszereléssel csak 40 korona.

WÄGNER „Hangszer-király”-nál BUDAPEST VIII., József-körút 15.

Gyorsjavító műhely.

Nagy fényképes árjegyzék ingyen!

Aki arcának üdeségét s kezének, fogának

fehérségét meg akarja tartani csak Tubarózsa-

szépitőszereket használjon. Tubarózsa-krém az arc fényességét,

pattanásokat, arcráncokat megszüntet. Teljesen ártalmatlan!

Tubarózsa-kenőcs a legjobb sörny, szeplő és májfolt elmulasztására!

Tubarózsa-tej-től az arc hófehér lesz!

Tubarózsa-hőlgypor, Tubarózsa-szappan, Tubarózsa-szesz, Tubarózsa kölni víz, Tubarózsa-hajszesz, Tubarózsa-illat stb.

Tubarózsa-hajkenőcs a haj és bajusz növéstét legjobban elősegíti! o o o o o

Az őszülő hajnak eredeti szint ad a Hajregenerátor!

»Salofor« a kéz- és lábizzadást legbiztosabban megszünteti!

Mindennemű gyógyszerek, bel- és külföldi különlegességek nagy raktára.

JENEI SZÉKELY LAJOS

gyógyszertára a »Szent István«-hoz

M A K Ó N. (a róm. kath. templom mellett.)

Raktáron nem levő dolgokat meghozatok!